ZWIĄZEK RZEMIOSŁA POLSKIEGO
PREZES
prof. dr hab. Jan Klimek

NR/KR/04/10/2026

Warszawa, 13 października 2026 roku

Janusz Cichoń
Poseł na Sejm RP
Przewodniczący Komisji Finansów Publicznych

Szanowny Panie Przewodniczący

W imieniu Związku Rzemiosła Polskiego przedstawiam stanowisko do rządowego projektu ustawy budżetowej w części dotyczącej Funduszu Pracy oraz finansowania Narodowego Instytutu Wolności

Z poważaniem

Jan Klimek

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

Stanowisko Związku Rzemiosła Polskiego w sprawie projektu ustawy budżetowej w części dotyczącej planu finansowego Funduszu Pracy oraz finansowania Narodowego Instytutu Wolności

Związek Rzemiosła Polskiego krytycznie ocenia przedłożony projekt planu finansowego Funduszu Pracy na bieżący rok budżetowy w zakresie proporcji między zgromadzonymi rezerwami a poziomem finansowania realnych zadań wspierających rynek pracy. Strategia polegająca na przeznaczeniu na realizację zadań Funduszu Pracy zaledwie **10,17 mld zł** – w sytuacji, gdy stan środków na początku roku z lat ubiegłych wynosi aż **29,2 mld zł**, a prognozowane roczne przychody to **12,9 mld zł** – stanowi przejaw nieuzasadnionej fiskalnie polityki nadmiernej akumulacji kapitału. Fundusz Pracy, jako państwowy fundusz celowy zasilany bezpośrednio z obligatoryjnych składek przedsiębiorców, powinien efektywnie redystrybuować te środki na rzecz gospodarki, a nie generować sztuczne oszczędności kosztem przedsiębiorstw. Z tego powodu Związek apeluje o zwiększenie limitu wydatków Funduszu Pracy do poziomu co najmniej **11,17 mld zł** (wzrost o 1 mld zł), co przy istniejącym zaopatrzeniu finansowym nie naruszy stabilności budżetowej i ma swoje uzasadnione ekonomicznie.

Zaproponowana kwota **2,30 mld zł** na aktywizację zawodową jest dalece zaniżona. Opieranie kalkulacji wyłącznie na wskaźniku niskiego bezrobocia rejestrowanego jest błędem metodologicznym, który ignoruje zjawisko bezrobocia strukturalnego oraz pilną potrzebę transformacji polskiego rynku pracy. Ograniczenie tych funduszy bezpośrednio uderzy w najbardziej efektywne instrumenty wsparcia sektora MŚP, takie jak jednorazowe dotacje na start działalności gospodarczej oraz refundacje kosztów doposażenia stanowisk pracy.Równie anachroniczne, w dobie postępującej automatyzacji, cyfryzacji i sztucznej inteligencji, jest zwiększenie nakładów na Krajowy Fundusz Szkoleniowy o symboliczne **4,2 mln zł** (do kwoty **421,6 mln zł**). W realiach wysokich kosztów usług edukacyjnych zmiana ta ma charakter wyłącznie kosmetyczny i oznacza realny spadek wartości wsparcia na przekwalifikowanie oraz podnoszenie kompetencji i rozwój **kwalifikacji** dla pracowników.

Z punktu widzenia strategicznych interesów gospodarki oraz dualnego systemu kształcenia zawodowego, kluczową słabością projektu jest niedoszacowanie środków na refundację pracodawcom wynagrodzeń młodocianych pracowników realizowaną przez Ochotnicze Hufce Pracy. Zaplanowany limit **1 179 mln zł** – wobec dynamicznego wzrostu przeciętnego i minimalnego wynagrodzenia stanowiącego bazę naliczeń – niesie za sobą realne ryzyko wyczerpania funduszy w trakcie roku i zablokowania wypłat dla rzemieślników. Pozycja ta powinna zostać podniesiona co najmniej do poziomu **1,3 mld zł**.

Kolejnym systemowym zaniechaniem jest rezygnacja z głębokiej reformy dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników (art. 122 ustawy Prawo oświatowe). Zaplanowana na ten cel kwota **459,2 mln zł** zakłada jedynie waloryzację obecnych, mocno anachronicznych stawek (do 10 824 zł przy 36 miesiącach nauki zawodu oraz do 13 394 zł w przypadku zawodów o szczególnym znaczeniu według prognoz MEN). Kwoty te od lat nie rekompensują pracodawcom kosztów amortyzacji sprzętu, zużycia materiałów oraz zaangażowania czasowego instruktorów. Niezbędne jest trzykrotne zwiększenie tych stawek i oparcie ich na automatycznym mechanizmie rynkowym powiązanym z aktualną minimalną stawką godzinową. Postulowane kwoty powinny wynosić **32 300,00 zł** jako dofinansowanie podstawowe (stawka godzinowa × 1 000 godzin) oraz **38 760,00 zł** w przypadku kształcenia w zawodach deficytowych (stawka godzinowa × 1 200 godzin).

Edukacja w systemie dualnym to najtańsza i najbardziej efektywna forma przeciwdziałania bezrobociu młodzieży, gwarantująca natychmiastowe zatrudnienie absolwentów. Zwiększenie nakładów na ten cel oraz na podnoszenie kwalifikacji kadr stanowi bezpośrednią inwestycję w konkurencyjność polskich przedsiębiorstw w okresie głębokich zmian strukturalnych gospodarki.

Utrzymywanie blisko 30 miliardów złotych rezerw w Funduszu Pracy przy jednoczesnym niedostatecznym finansowaniu programów aktywizacyjnych, szkoleniowych oraz systemowego wsparcia kształcenia zawodowego młodocianych jest błędem strategicznym. Prowadzi to do sytuacji, w której środki wypracowane przez przedsiębiorców pracują na rachunkach bankowych, zamiast pracować w realnej gospodarce na rzecz podnoszenia konkurencyjności polskich firm w dobie transformacji cyfrowej i strukturalnej.

Przedmiotem prac Komisji Rodziny i Polityki Społecznej nad budżetem będzie także ustalenie finansowania Narodowego Instytutu Wolności na kolejny rok. Zgodnie z przyjętą w 2025 roku nowelizacją ustawy o NIW, maksymalny limit wydatków na lata 2027–2036 miał wynosić łącznie aż 2,426 mld zł (co dawało średnio ponad 240 mln zł rocznie). Obecne cięcia obniżają tę prognozę o **niemal 25%** (czyli o około 60 mln zł mniej niż zakładano w dokumentach strategicznych). Budżet na 2026 rok został ustalony na poziomie **234,3 mln zł**. Oznacza to, że kwotowo NIW otrzyma w 2027 roku o **około 55-60 mln zł mniej** niż w roku poprzednim.

Rządowy Program Polski Inkubator Rzemiosła (PIR) na lata 2021–2030 stanowi kluczowe wsparcie dla organizacji rzemieślniczych, takich jak cechy i izby rzemieślnicze, które przez lata były pomijane w systemach dotacyjnych, w których skupiano się na klasycznych organizacjach pozarządowych. Program wspiera rozwój kształcenia dualnego (zawodowego), pomaga w doposażeniu infrastruktury egzaminacyjnej oraz buduje prestiż tradycyjnych zawodów wśród młodzieży, co przeciwdziała luce pokoleniowej na rynku pracy. W edycji 2026, zaobserwowano dalszy wzrost zainteresowania programem bowiem złożono aż 526 wniosków. Ostatecznie **dofinansowano 240 projektów o łącznej wartości 9,6 mln zł.**

Realizacja programu napotyka jednak poważne bariery finansowe i biurokratyczne, które w 2026 roku doprowadziły do **oficjalnych opóźnień w przekazywaniu środków publicznych i zmian w planie finansowym**. Przez te zatory urzędowe wyniki konkursu ogłoszono dopiero we wrześniu, co drastycznie skróciło organizacjom czas na realizację i rozliczenie zaplanowanych działań. W chwili ustalania budżetu NIW na rok 2026 roku początkowo nie zabezpieczono środków na ten program. Stało się tak dopiero po reakcji środowiska rzemieślniczego i poparciu licznych parlamentarzystów. Istnieje obawa, że **obcięcie budżetu Narodowego Instytutu Wolności (NIW) o niemal 25%** stawia pod znakiem zapytania stabilność finansową kolejnych edycji tego strategicznego programu.

Apelujemy do posłów – członków Komisji Rodziny i Polityki Społecznej oraz Komisji Finansów Publicznych o wprowadzenie postulowanych przez Związek Rzemiosła Polskiego zmian budżetowych, w toku dalszych prac parlamentarnych nad ustawą budżetową na rok 2027.

13 października 2026 roku